

10. Базилевич В., Ільїн В. Метафізика економіки: монографія. Київ: Знання-Прес, 2007. 718 с.

11. Осіпова Л.В. Фінансовий механізм розвитку регіонів України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. Чернігів, 2016. 20 с. URL: http://stu.cn.ua/media/files/pdf/dis/aref_osipova.pdf.

Василишин Петро Казимирович

*Начальник відділу обслуговування операційного дня
Головного управління Державної казначейської служби України
у Тернопільській області*

ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОЇ ПЛАТІЖНОЇ СИСТЕМИ КАЗНАЧЕЙСТВА УКРАЇНИ

Швидкість та надійність платіжних розрахунків завжди були необхідною умовою здійснення товарно-грошових відносин. На теперішній момент найоперативнішим і найбільш захищеним платіжним розрахунком є електронний. Для його здійснення потрібна платіжна система – набір платіжних інструментів, банківських процедур, міжбанківських систем переказу коштів.

Ефективне функціонування платіжної системи передбачає:

- регулювання платіжних відносин через нормативно-правову базу;
- операційний механізм здійснення платежів у вигляді бухгалтерської і технологічної моделі;
- сукупність програмно-технологічних, нормативно-правових та адміністративно-організаційних засобів для захисту інформації;
- технологічна інфраструктура, яка включає програмні й технічні засоби обробки та передачі даних, засоби аварійного резервування та відтворення даних, обслуговуючий персонал.

Як правило, платіжна система складається з кількох підсистем – внутрішньої і зовнішньої. Внутрішня забезпечує проходження платежів між

установами, які належать до однієї групи, а зовнішня здійснює міжбанківський переказ та отримання коштів. На території України для забезпечення здійснення електронних розрахунків між банківськими установами і органами Казначейства функціонує Система електронних платежів Національного банку України (далі СЕП НБУ).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 15.09.1999 р. №1721 «Про створення внутрішньої платіжної системи Державного казначейства» Казначейство набуло статусу учасника СЕП НБУ і дозволило зосередити кошти Державного бюджету на своєму єдиному рахунку, що дало змогу більш ефективно використовувати і управляти ними [1].

Платіжна система виконання державного бюджету є частиною національної платіжної системи, у якій держава виконує функції отримувача і відправника платежів державного бюджету. Відтак під платежами державного бюджету слід розуміти переказ коштів від держави до зовнішнього отримувача і навпаки – від зовнішнього отримувача до держави.

Проте на початку свого існування внутрішня платіжна система Казначейства була внутрішньою лише в межах одного регіону, адже обмін платежами з центральним рівнем або казначействами інших регіонів здійснювався лише через СЕП НБУ. Тривалість оплати платіжних документів при такому режимі функціонування платіжної системи становила пів години. У 2001 році Казначейство Тернопільської області стало учасником СЕП НБУ. З того часу було здійснено 10,4 млн. початкових та отримано 34,5 млн. відповідних електронних платежів. Кількість трансакцій у внутрішній платіжній системі без застосування СЕП НБУ сягнула 47 млн. проведень [2].

Створення в 2014 році АС «Є-Казна» стало каталізатором змін в технології обробки інформації (запити в автоматизованій системі на рівні регіонів стали on-line) і дало можливість здійснювати розрахунки між органами Казначейства без виходу у СЕП НБУ при допомозі внутрішньої платіжної системи.

З моменту введення в промислову експлуатацію в 2016 році АС «Є-Казна» ДБ на МФО 820172 видаткові рахунки Державного бюджету в регіонах були закриті та відкриті на центральному рівні. Відповідно до Пріоритетних напрямів діяльності Державної казначейської служби України на 2017 рік почала діяти централізована модель виконання дохідної частини бюджету, за якою відкриття всіх бюджетних рахунків для зарахування податків та зборів у розрізі кодів класифікації доходів бюджетів відбулося на балансі центрального апарату Казначейства в АС «Казна-Доходи». В СЕП НБУ всі податки та збори почали зараховуватися на єдине МФО 899998, а раніше на всі обласні казначейства [3].

Впровадження новітніх технологій у системі органів Казначейства надає можливість пошуку досконаліших методів управління фінансовими ресурсами, а також забезпечує ефективне, результативне та прозоре виконання бюджетів. Результатом таких новацій стало повномасштабне впровадження Системи дистанційного обслуговування клієнтів через програмно-технічний комплекс «Клієнт казначейства - Казначейство», який надає доступ до ресурсів інформаційного середовища Казначейства в частині формування і передачі платіжних документів із використанням електронного цифрового підпису, обміну плановими бюджетними документами (річний розпис призначень держбюджету, розписи місцевих бюджетів, планові показники, розподіли, кошториси тощо), завантаження інформації щодо бюджетних зобов'язань і бюджетних фінансових зобов'язань, завантаження розподілів відкритих асигнувань і розпоряджень на виділення асигнувань місцевого бюджету, формування та отримання клієнтами Казначейства електронних виписок по рахунках безпосередньо зі свого офісу. Як результат, серед основних Пріоритетних напрямів діяльності Державної казначейської служби України на 2019 рік визначено повнофункціональне обслуговування розпорядників (одержувачів) коштів державного бюджету з використанням системи дистанційного обслуговування «Клієнт казначейства - Казначейство» [4].

2020 рік має стати завершальним етапом централізації – залишилося перевести обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів місцевих бюджетів на рівень центрального апарату Казначейства. З цього моменту часу обмін платіжними документами Казначейства і банківських установ через СЕП НБУ здійснюватиметься з центрального рівня, а розрахунки у внутрішній платіжній системі здійснюватимуться виключно on-line.

Також Кабінет міністрів України затвердив Концепцію ІТ-централізації системи управління державними фінансами [5], згідно з якою передача ІТ-функціоналу відбуватиметься до 2021 року. Відтак планується, що до кінця 2019 року в FinIT мають перейти електронні системи податкової і митної служб, а в 2020 році Міністерства фінансів і Державної казначейської служби.

Вважаємо, що така інтеграція надасть можливість для створення єдиного інформаційного ландшафту і впровадження єдиної політики захисту інформації.

Список використаних джерел:

1. Постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 15 вересня 1999 р. №1721 «Про створення внутрішньої платіжної системи Державного казначейства». Дата оновлення: 15.09.1999 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1721-99-п> (дата звернення: 04.10.2019 р.).
2. Статистичні дані Головного управління Державної казначейської служби України у Тернопільській області.
3. Пріоритетні напрями діяльності Державної казначейської служби України на 2017 рік. Дата оновлення: 30.11.2018 р. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/pro-kaznachejstvo/funkciyi-ta-prioritetni-zavdannya/prioritetni-napryami-roboti/2017> (дата звернення: 04.10.2019 р.).
4. Пріоритетні напрями діяльності Державної казначейської служби України на 2019 рік, затверджені Міністром фінансів України Оксаною Маркаровою від 08.01.2019 р. Дата оновлення: 11.01.2019 р. URL : <https://www.treasury.gov.ua/ua/pro-kaznachejstvo/funkciyi-ta-prioritetni-zavdannya/prioritetni-napryami-roboti/2019> (дата звернення: 04.10.2019 р.).

5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 р. №594-р “Про схвалення Концепції з ІТ-централізації в системі управління державними фінансами”. Дата оновлення: 10.07.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/594-2019-p> (дата звернення: 04.10.2019 р.).

Венгерська Ірина Миколаївна

Консультант відділу з питань кадрового забезпечення діяльності ради виконавчого апарату Волинської обласної ради

ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ: ПРОЕКТ МІСЦЕВИХ ІНІЦІАТИВ

Згідно конституції України наша держава - держава соціальна. Поняття «соціальна держава» або «держава соціального добробуту» вживається в Західній Європі ще з кінця 40-х років минулого століття. Найважливішою особливістю такого типу держави є високий рівень соціальної безпеки та соціального захисту громадян. Досягнення високого рівня соціальної безпеки можливе завдяки проведенню ефективної соціальної політики.

У формуванні й здійсненні соціальної політики беруть участь чимало суб'єктів, діяльність яких визначається конкретними соціальними інтересами й здійснюється на основі тієї або іншої нормативно-правової бази. Це – державні органи влади, органи місцевого самоврядування, недержавні організації, громадські об'єднання. Тобто залежно від того, хто ініціює та встановлює ці взаємини та проводить відповідні заходи, розрізняють види соціальної політики – державну, регіональну, корпоративну. Основним суб'єктом реалізації соціальної політики в сучасному світі є держава, яка визначає загальні її засади, мету, завдання, пріоритети, нормативно-правову базу й проводить безпосередню практичну роботу з її реалізації.

Державна соціальна політика – це дії держави в соціальній сфері, що переслідують певні цілі, співвіднесені з конкретно-історичними обставинами,